

Kansallinen tekoälyohjelma AuroraAI

Asettaminen

Valtiovarainministeriö on tänään asettanut Kansallisen tekoälyohjelma AuroraAI:n (AuroraAI-ohjelma).

Toimikausi

AuroraAI-ohjelman toimikausi on 31.1.2020 – 31.12.2022.

Tausta

AuroraAI-ohjelma 2020-2022 pohjautuu pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman strategiseen tavoitteeseen elinvoimaisesta Suomesta. Suomi halutaan tuntea teknologisen kehityksen, innovatiivisten hankintojen ja kokeilukulttuurin edelläkävijänä, jossa digitalisaation ja teknologisen kehityksen luomia mahdollisuuksia kehitetään ja otetaan käyttöön yli hallinto- ja toimialarajojen. Keinona tähän nostetaan julkisen sektorin teknologia- ja digitalisaatiokyvykkyyttä sekä kehittää julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä. Arjesta ja liiketoiminnasta tehdään sujuvampaa AuroraAI-verkon avulla tietoturvallisesti ja eettisesti kestäväällä tavalla.

Tavoitteiden toteuttamisen tapoja selvitettiin valtiovarainministeriön asettamassa tekoälyohjelma AuroraAI:n esiselvityshankkeessa (15.9.2018-28.2.2019), jossa tunnistettiin, millaisia muutoksia tekoälyn hyödyntämiseen ja elämäntapahtuma-ajatteluun pohjautuva toiminta tarkoittaa muun muassa palveluiden tuottamiselle ja johtamiselle.

Tavoitteet

AuroraAI-ohjelman hallitusohjelman toimintasuunnitelmassa määritelty tavoite on tehdä arjesta ja liiketoiminnasta sujuvampaa AuroraAI-verkon avulla tietoturvallisesti ja eettisesti kestäväällä tavalla.

Ohjelman esiselvityksessä pitkän tähtäimen tavoitteeksi tunnistettiin muutos ihmiskeskeiseksi ja ennakointikykyiseksi yhteiskunnaksi.

Ohjelman laajempi tavoite on luoda pohja ja muutoksen edellytykset laajamittaisen yhteiskunnallisen muutoksen läpiviemiseksi vuosien 2020-

2022 aikana. Ohjelma toimeenpanee konkreettiset toimet tunnistettujen suurimpien haasteiden ratkaisemiseksi, jotka ovat:

- palvelutarpeen ja palvelutarjonnan kohtaanto sekä
- resurssien hukka- ja vajaakäyttö.

AuroraAI-ohjelman vaikuttavuustavoitteiksi on määritelty seuraavat. Näiden tavoitteiden onnistumisen mittarit luodaan vuoden 2020 aikana:

1. Luodaan edellytykset kansalaisten ja yritysten merkittävästi sujuvammalle asioinnille valituissa elämäntapahtumissa (ns. luukulta toiselle juokseminen)
2. AuroraAI-ohjelmaan osallistuvat organisaatiot kehittävät osaamistaan, luovat kyvykkyyksiä ja sitä kautta edellytyksiä johtaa yhteisiä tilanne- kuvia hyödyntäen omaa toimintaa ja palvelutuotantoa vaikuttavammin.
3. Luodaan julkisen hallinnon keskinäiselle sekä poikkisektoriaaliselle yhteistyölle uusia toiminnallisia ja teknisiä mahdollisuuksia ja siten tehostetaan toimintaa.
4. Vahvistetaan tekoälyn eettistä hyödyntämistä osana julkisten palvelujen tarjontaa ja toimintamalleja.

Tehtävät

1. Kehitetään toimintamalli, jonka avulla julkisen hallinnon toiminta järjestetään tukemaan tekoälyavusteisesti ihmisten elämäntapahtumia ja organisaatioiden liiketoimintatapahtumia yhdessä eri sektoreiden palveluntarjoajien kanssa.
2. AuroraAI-verkko kehitetään toimintamallin tueksi, joka on kansalaisten ja organisaatioiden hyödynnettävissä vuoden 2022 loppuun mennessä valituissa elämäntapahtumissa. AuroraAI-verkko on tekninen ratkaisu, joka mahdollistaa erilaisten palvelujen tarjoamisen kansalaiselle. AuroraAI-verkon avulla kytketään julkisen hallinnon organisaatioiden palvelut yhteen vuorovaikuttamaan myös muiden sektorien palvelujen kanssa. AuroraAI-verkolla parannetaan tekoälyn avulla erityisesti julkisten palvelujen kohtaantoa merkittävästi sekä vähennetään resurssien hukka- ja vajaa- käyttöä. AuroraAI-verkon tehtävänä on luoda teknisiä edellytyksiä eri palvelujen, sovellusten ja alustojen keskinäiselle tiedonvaihdolle ja yhteen- toimivuudelle.
3. Osaamisen ja kyvykkyyksien kehittämisohjelma rakennetaan toimijoille ja organisaatioille, jotka kytkevät palvelunsa osaksi AuroraAI-verkkoa. Kehittämisohjelma tukee kehitettävää toimintamallia ja sen käyttöönottoa. Osana tätä kehitetään mm. kyvykkyyttä käsitellä eettisiä kysymyksiä ja tulevaisuuslukutaitoa.

Alustavasti edellä mainittujen kokonaisuuksien kehittämistyö tehdään elämäntapahtumien kautta, jotka ovat:

- Nuoret kiinni yhteiskunnassa syrjäytymisen ehkäisyllä
- Ulkomaalaisten opiskelijoiden kiinnittyminen suomalaiseen työelämään ja yhteiskuntaan
- Kiinni työelämässä jatkuvan oppimisen avulla

Toimintaperiaatteet

AuroraAI-ohjelman rahoituksella ei kehitetä organisaatioiden omia sähköisiä asiointipalveluita tai niiden sisäisiä prosesseja pois lukien palvelujen integrointi AuroraAI-verkkoon (käyttöönottorahoitus).

AuroraAI-ohjelma pohjautuu avoimeen, sektorirajat ylittävään verkostotyöskentelyyn. Ohjelman tuotokset ovat jaettavissa ja pääsääntöisesti yhteiskunnan eri sektoreiden toimijoiden (julkinen, yksityinen ja kolmas sektori) hyödynnettävissä. AuroraAI-ohjelman toiminta organisoituu alustavasti valittujen elämäntapahtumien ja liiketoimintatapahtumien ympärille. Kullekin kokonaisuudelle luodaan yhteiskehittämisen malli, johon osallistuvat kaikki sidosryhmät, kuten myös palveluekosysteemin kohteena olevat ihmiset ja yritykset.

Aikataulu

AuroraAI-ohjelman yleiset aikataulutavoitteet ovat:

- Vuonna 2020
 - kehitetään toimintamallin ensimmäinen versio
 - julkaistaan AuroraAI-verkon ensimmäinen beta-versio kansalaisten ja yritysten hyödynnettäväksi
 - käyttöönotetaan valvottu kokeiluympäristö palveluekosysteemiin haluaville palveluille,
 - julkaistaan tekoälyavusteisen toimintamallin peruskurssi
 - luodaan AuroraAI visio 2035
 - luodaan tilannekuva ensimmäisenä käynnistettävästä elämäntapahtumasta ja sen pohjalta
 - tehdään tarvittavien toiminnan muutoksien analyysi.
- Vuonna 2021
 - AuroraAI-verkon tuotantoversion säännöt on määritelty
 - toimintamallin liiketoiminta/markkinamalli on kuvattu eri organisaatioiden osalta,
 - kahden muun elämäntapahtuman tilanne- kuvat on luotu.
- Vuonna 2022
 - ihmiskeskeinen tekoälyavusteinen toimintamalli on käyttöönotettavissa toteutusohjeineen
 - osaamisen kehittämisen ohjelman tuotokset on käyttöönotettavissa
 - AuroraAI-verkko on kansalaisten, organisaatioiden ja palveluntarjoajien hyödynnettävissä
 - palveluekosysteemiä optimoivat sovellukset ovat hyödynnettävissä,
 - digitaalisen identiteetin hyödyntämisen mahdollisuudet ja riskit osana AuroraAI-verkkoa on kartoitettu, ja
 - AuroraAI-älyrahakekokeilun tulokset on toimeenpantu osana AuroraAI-verkkoa.

AuroraAI-ohjelman aikatauluja ja tuotoksia tarkennetaan toimintasuunnitelmassa, ja sitä päivitetään tarpeen vaatiessa ohjelmakauden aikana.

AuroraAI-ohjelman aikana luodaan edellytykset ja prosessit, jotka mahdollistavat kehitettävän tekoälyavusteisen toimintamallin ja sitä tukevan AuroraAI-verkon kehittämisen ja ylläpidon myös ohjelman päättymisen jälkeen.

Organisointi

AuroraAI-ohjelman organisoituminen pyrkii ensisijaisesti turvaamaan onnistumisen edellytykset ohjelman ympärille muodostettavalle avoimelle ja sektorirajat ylittävälle verkostotyölle.

Valtiovarainministeriö asettaa ohjelmalle johtoryhmän, ohjausryhmän ja yhteistyöryhmän erillisillä asettamispäätöksillä.

Johtoryhmä

Myöhemmin asetettavan johtoryhmän puheenjohtajana toimii valtiovarain- ministeriön nimeämä edustaja. Johtoryhmän tehtävät ovat seuraavat:

- koordinoi ja yhteensovittaa AuroraAI-ohjelmaa suhteessa muihin keskeisiin hankkeisiin ja investointeihin
- käsittelee ja puoltaa mahdollisia linjaus- tai päätösesityksiä ministeri- valiokunnille tai valtioneuvostolle
- käsittelee AuroraAI-visio 2035 työn tulokset

Ohjausryhmä

Myöhemmin asetettavan ohjausryhmän puheenjohtajana toimii valtiovarain- ministeriön ICT-johtaja. Ohjausryhmän tehtävänä on:

- tarkentaa ohjelman tavoitteita, visiota ja aikataulua
- seuraa, ohjaa ja valvoo toimintasuunnitelman etenemistä
- hyväksyy toimintasuunnitelman sekä suunnitelmaan mahdollisesti esitettävät merkittävimmät muutokset
- käsittelee ja puoltaa ohjelmaa koskevat merkittävimmät rahoituspäätökset

Yhteistyöryhmä

AuroraAI-ohjelma organisoituu verkostomaisesti ohjelman eri tuotosten ja painopisteiden ympärille. Verkostojen toiminnan nivoo yhteen asetettava AuroraAI-yhteistyöryhmä, joka myös organisoii laajan verkostotapahtuman kahdesti vuodessa (AuroraAI-konferenssi). Yhteistyöryhmä koostuu valittujen elämäntapahtumien ympärille rakennettujen palveluekosysteemien edustajista, AuroraAI-tiimin jäsenistä, AuroraAI-verkon teknisen tiimin edusta- jasta sekä AuroraAI-ohjelman ympärille muodostuvien keskeisten teemaryhmien edustajista.

AuroraAI-yhteistyöryhmän tehtävät ovat seuraavat:

- tukee AuroraAI-ohjelman toimeenpanoa sekä AuroraAI-verkon ja uuden toimintamallin käyttöönottoa yhteensovittamalla teemaryhmien työtä ja aikatauluja keskenään
- järjestää AuroraAI-konferenssin kahdesti vuodessa
- raportoi yhteistyöryhmän ja teemaryhmien toiminnasta ja keskeisistä tuotoksista ohjelman verkostolle ja sen eri toimijoille
- esittelee AuroraAI-vision 2035 AuroraAI-ohjausryhmälle.

AuroraAI-ohjelmassa muodostetaan teemaryhmät keskeisten tavoiteltavien tuotosten ja havaittujen painopisteiden ympärille, jotka ovat edustettuina yhteistyöryhmässä teemaryhmien vetäjien kautta. Teemaryhmiä voidaan perus- taa ja lakkauttaa yhteistyöryhmän omalla päätöksellä. Teemaryhmien vetäjät vastaavat omasta työskentelystään ja organisoitumisestaan ilman erillistä päätöstä.

Lisäksi yhteistyöryhmään nimetään edustajat AuroraAI-tiimistä ja/tai AuroraAI-teknisestä tiimistä.

Kustannukset

AuroraAI-ohjelman kustannukset maksetaan valtiovarainministeriön momentilta 28.70.01 Julkisen hallinnon ICT:n ohjaus ja kehittäminen, käyttäen seurantakoodia 30006918. Johtoryhmän, ohjausryhmän ja yhteistyöryhmän työ tehdään virkatyönä. Valtiovarainministeriö voi kuitenkin tarvittaessa tehdä hankintoja ryhmien työn tueksi.

Raportointi ja arviointi

AuroraAI-ohjelman tavoitteiden toteutumista seurataan ohjelman johtoryhmässä ja ohjausryhmässä. Ohjelmasta tuotetaan riippumaton loppuarvio vuoden 2022 lopussa. Ohjelman vaikuttavuutta seurataan aktiivisesti myös ohjelman päätyttyä valtiovarainministeriössä.

AuroraAI-ohjelman kuukausittainen raportointi esitetään Hankesalkussa, jossa myös ylläpidetään ohjelman perustietoja. Ohjelman etenemisen kuvaamisesta ja perustietojen ylläpidosta Hankesalkussa vastaa ohjelmapäällikkö. Hankesalkkuraportti käsitellään ohjausryhmän kokouksissa. Lisäksi Digi- ja väestötietoviraston hankevastaava raportoi AuroraAI-verkon kehittämisestä Hankesalkkuun. Hallitusohjelman toimintasuunnitelmassa listattuna hankkeena ohjelma raportoi etenemisestään myös Hankeikkunan kautta.

Allekirjoitukset

Helsinki, . .2020

Kuntaministeri Sirpa Paatero

Hallintopolitiikan alivaltiosihteeri Päivi Nerg

Tiedoksi Ohjelmapäällikkö Ira Alanko, JulkICT-osasto